

MEDYA
aygıtlarına “**ayar vermekle**” nesil kurtarıcılığına soyunma çabaları gündeme geldiğinde, aklıma hep **David Trend’in “Medyada Şiddet Efsanesi”*** kitabının girişinde verdiği örnek gelir.

1970’lerde ABD’de yürütülen bir çalışmada araştırmacılar televizyon seyretmenin tamamen kontrol altında tutulabileceği yurtlarda ve yatılı okullarda kalan öğrencileri iki gruba ayırır.

Altı hafta boyunca genç deneklerin yarısının sadece şiddet içerikli programları seyretmesine, diğer yarısının da şiddet içermeyen programları seyretmesine izin verilir.

Araştırma sona erdiğinde herkes şiddet içerikli programları seyredenlerin daha saldırgan ve asi davranmasını beklerken şaşırtıcı bir durum çıkar ortaya.

Şiddet görüntüleri içeren programları seyreden grup eskisinden daha sakin ve daha çalışkan vaziyetteyken, diğer gruptakiler yumruk yumruğa kavga etmeye, okulları tahrip etmeye başlamıştı.

‘BATMAN’İME DOKUNMA!

Şaşkınlık içindeki araştırmacılar önce şiddet içeren programları seyredenlerin bir nevi “**katarsis**” yaşadıklarını, duygularını bu sayede boşaltarak rahatladıklarını düşünmüşler.

Ancak daha önce yapılan araştırmalar “**katarsis**”in kişiden kişiye değiştiğini ve uzun sürmediğini ortaya koymuş olduğundan başka bir cevap aramaya koyulmuşlar.

Doğru cevabı bulmaları için çok beklemek gerekmemiş. Anlaşılmış

Kanat ATKAYA

katkaya@hurriyet.com.tr

Geleneksel boş laf kulesi

ki, şiddet içermeyen programları seyretmek durumunda kalan öğrenciler, sevdikleri dizilerden vb (özellikle Batman) mahrum bırakıldıkları için öfkeli!

Televizyon seyretmekten aldıkları keyfin ya da mutsuzluğun gençlerin davranış tarzları üzerinde izledikleri şiddetin oranından daha etkili olduğu neticesine varıp sessizce dağılmışlar.

ENTELEKTÜEL FELÇ

David Trend bu örneği verdikten hemen sonra “**Medyadaki şiddetin zararsız olduğunu iddia etmiyorum**” der ama ekler: “**Tehlikeler her zaman açıkça görülenlerde gizli değildir...**”

Trend’in kitabı, medya aygıtları üzerinden nesillerin/toplumların vidalarını ayarlamamanın mümkün olup olamayacağını anlamak isteyenler için “**şiddet**” parantezinde zihin açıcudur.

Tarihsel bir döküm yaparken çürütülmüş araştırmaları da, yeni yaklaşımları da mesafesini korumaya dikkat ederek sayar döker.

Amaçlarından biri de bu konunun tartışılma şeklini tartışmaktır.

“**Medyada şiddet**” tartışılırken karşılıklı iddiaları izlemek ve ortaya çıkan kaosu makul bir zemine çekmek çabasının

en zeki okurda bile “**entelektüel felç**”e yol açacağını söyler.

BOŞ LAF KULESİ

Tüketicinin (yani seyircinin, okurun, ebeveynin vb), yapımçıların, karşıt cephelerden kanaat bildiren grupların, uzmanların, gazetecilerin ve “**uzun süreli çabalar yerine hızlı düzenlemeleri tercih eden**” politikacıların

hep birlikte bir “**boş laf kulesi**” oluşturduklarına dikkat çeker.

Medya aygıtlarına ayar vermenin toplumun yaşadığı adaletsizlik, yoksulluk, ahlaki çöküş ve eşitsizlik gibi problemlerle uğraşmaktan daha kolay olduğunu, hatta bu problemleri gölgelemek için kullanılabileceğini belirtir.

YİNE Mİ SOSYAL MEDYA?

Konuya merak duyanlara kitabı tavsiye ederim etmesine de, ben bu yazıyı niye yazdım?

2016 programında “**görsel, işitsel ve sosyal medyadaki tüm yapıların geleneksel aile değerlerine uygun olması için tedbir alınacağı**” belirtilmiş.

Bilinmeyen bir uğraş değil bu; ancak asıl dikkat çekici olan, yıldırılmayan muhalefet odağı olarak görülen sosyal medyanın da listeye eklenmiş olması.

Eğer gerçekten yeni sosyal medya yasakları için zemin hazırlanıyorsa (Bu arada Freedom House’un yeni raporunda internet özgürlüğünde Etiyopya ve Tayland’la aynı kategorideyiz!) hiç çaktırmıyorlar doğrusu!

(* *Medyada Şiddet Efsanesi*, David Trend, Çeviren: Gül Bostancı, **Yapı Kredi Yayınları**, 2007